

Steinle wald

2-1-1982

4657
1982

POTĚ

* MNÍK ▶

← NIČI ←

→ VÝ

P O T E M N Í K N I Č I V Ý

ročník IV.

číslo I/82

jaro 1982

P r a h a 1982

EX LIBRIS
JAN ŠABAT

O B S A H

Redakční úvaha	1
Diskuse	
Dopisová konfrontace	5
Ještě k nepříteli lidu /T.T./	10
Původní tvorba	
Mladý tygr /A./	12
Fantóm Mas /A/	14
Modrej den /K./	15
Jateční kamion /H./	16
Reprezentanti /V./	17
Tribuna Šibuiči	
Zkoumání časoprostoru	26
Přijímací řízení	28
Recenze	
Pohled do naší tmy	29
Překlady	
J. Nagibin - Trpělivost	33
Příloha P.N.	
A. Solženicyn - Nežít se lézí	37

Výtvarná úprava : V.
 Fotoseriál : J.

REDAKČNÍ ÚVAHA :

Do čtvrtého ročníku

Pokusme se při vstupu do čtvrtého ročníku Potemníka odpo-
vědět na otázku, jaký má jeho existence význam, co přinaší a
kam směřuje.

Potemník revue (od podzimního a zimního čísla 1981 pod
názvem "Potemník ničivý" - ne že by chtěl něco ničit, ale tento
název je biologicky přesnější, viz atlas breuků) a jeho auto-
ři jsou literárně, politicky, sociálně i odborně nevyhranění.
Nehledě k tomu vznikla situace, kdy se většině z nás hnuší pro-
sit o zveřejnění pár řádečků v rubrikách pro "mladou literatu-
ru" ve zprofanovaných plátcích, o nakladatelstvích ani nemluvě.
A tak vznikl v lednu 1979 Potemník. Bez zvláštních ambicí, pro
radost z psaní a otevřený na všechny strany.

Samozřejmě je nám odepřeno vše, co má k dispozici podpo-
rovaná literatura včetně "literárních klubů" pochybné úrovně,
(většinou) s kterými má nejjeden z přispívatelů Potemníka osob-
ní zkušenost. Problém je v tom, že nám vazne kontakt s čtenáři,
nejsme schopni zachycovat většinu kritických připomínek, re-
dakční práce nuceně zaostává za potencionálními možnostmi, ne-
víme, kdy se naše psaní někomu znelíbí. Zdálo by se, že z mno-
ha důvodů se vynaležená námaha, čas, věnovaný Potemníku, vůbec
nekryje s hmatatelnými výsledky. Vypadá to tak, že rentabilita
našeho počínání je mizerná. Tři roky se "jede", ale jaký to má
za podmínek, ve kterých jsme nuceni existovat, smysl a efekt,
není na první pohled zřejmé. Očividné je naopak to, co naši
činnost problematizuje.

Odvrhnutím deformací, přicházejících s literární presti-
tucí, ztrácíme možnosti, které takový druh psaní poskytuje,
ale na druhé straně se otvírá prostor pro svednou tvorbu.
Tvorbu politicky jednoznačně nemotivovanou, ale neseškrtanou
a nezavírající oči. Stačí však tyto argumenty jako jediné

odůvodnění časově i jinak někdy náročné práce, jejíž efekt se
zda být potřebný? - Bude to asi složitější. Aby proklamace
o svobodné tvorbě nebyla jen frází, pokusíme se zaryšlovat.

Tři roky ve "volném prostoru"

Specifika Peterníka spočívá v tom, že se bezvýhradně ne-
hlásí k žádnému hnutí, organizaci nebo skupině. Máme tím na
mysli situaci, kdy je nezávislý časopis v podstatě hlasatelem
určité koncepce - názorů a postojů a plní z tohoto důvodu pře-
devším funkci pro danou skupinu pomocnou, hlavně propagandis-
tickou (proto jsou v takových časopisech vždy jména, názvy,
programy a manifesty).

Peterník je z tohoto pohledu někdy neodvozeným, zaují-
majícím vlastní místo. Úskalím, bránícím pochopit toto speci-
fikum, je domněnka, že se tedy jedná o "časopis pro časopis",
bez definované cíle, jasně smyslu, že jde o estetické ale-
pování básniček a povídek do zdanlivě celku. Takový náhled
ovšem svědčí o nepochopení významu "volného prostoru", který
je dán nevynutěností autorů, jejich hledáním a tapaním od jed-
noho ideálu k druhému, od pokorného souhlasu k vzderu, nire-
řádným prožíváním osobních problémů - tento pohyb mezi extrémy,
absence dogmat a praxí získaných zásad, neukončený proces zji-
šťování své role ve společnosti a riziko traumatu z počínající-
cíne bezohledného donucování k vrůstu do struktury, to a ještě
spousta dalších věcí tvoří dočasný "volný prostor" našich
existencí, stav dosavadní nepřislušnosti k něčemu trvalému.

Vrátíme-li se do oblasti našeho psaní, vidíme, že všechno
napsané je právě tak hledající, neukončené, ocitáme se opět
ve "volném prostoru", již ne existenčním, ale literárním.
Nevynutěnost, o které hovoříme, je možné chápat pasivně, jako
necnotu, nezáměr dávat svému počínání všeobecnější smysl,
absenci snahy o začlenění se do určitého kontextu, zkratka
jako konání bez reakce na nevyřešené a všemožně v oficiální
literatuře utajované problémy, ve kterých žijeme. Svěpomocné
časopisy, které je možné takto charakterizovat, ovšem existují.
Produkují "umění pro umění" a tím to pro ně končí. Jsou proti-
pólem těch snah, které jsme jinde nazvali jako "pomocné a pro-
pagační".

Naše východisko

Pokusili jsme se o vymezení toho, co nám chybí, co nepestrádáme a čím nejme. Zde je na místě formulovat, co chceme a z čeho vycházíme.

Problém se bude opět tečit okolo "velného prostoru", ve smyslu existenčním i literárním. Tentokrát však budeme chápat tento pojem, tak jak zde byl naznačen, v aktivním smyslu, jako pole, kde žijeme, postupně se vyhranují naše názory, začínáme cítit, že se na nás všechny šíje bouře, nikde nesmí otevřít habu, ovšem naše reakce je dvojjaká. Na jedné straně se nedokážeme od ničeho, co v nás vyvolává nesehlas, odpor a znepekovení, veřejně distancovat, protože se stále domníváme, že máme co ztratit, na druhé straně nás však takový stav věci sere a snažíme se hledat taková východiska, na jaká máme a nemusíme se přitom stydět za to, jak existujeme. "Velný prostor" chápeme jako šanci aktivně nalézt "svou" cestu, na základě neuzavírání se před světem, problémy a lidmi.

Je zřejmé, že nelze být donekonečna někde "mezi". Jsme donucováni k rozhodujícímu kroku poslušného zařazení se do soukolí, jehož existence se stala z prostředku cílem. Systém dnes neexistuje pro blaho lidí, ale lidé jsou donuceni chovat se tak, aby ho drželi při životě. Kde se zprotiví, vystavuje se hřebě likvidace.

Nesehlasíme s tím názorem (rozšířeným hodně mezi vysekeškoláky), který tvrdí, že "jednou to tak je, člověk se svou individuální vzporem nic nezmůže, nemá smysl jít hlavou proti zdi". Člověk sám a v naší "velnoprostorové" situaci - přece jen něco zmůže. Nenechat se unášet proudem, ale pokud již dojde k závěru, že nemůže zabránit svému zapojení do hrozné mašinerie velkovýroby lidských esudů, není lhostejné, jaký člověk do této mašinerie vejde - jestli jakesériová součástka, předem smířená se svou bezmocí, nahrditelná a schopná pouze plnit svou předem určenou funkci anebo jako prvek, schopný zaujímat ke své situaci stanoviska, schopný tento mechanismus postupně poznávat, pedílet se na něm a regulovat ho tak, aby se v něm jednou dale slušně existovat.

A e kvalitách těch, které mechanismus naší společnosti pohltil, se rozhoduje zřejmě již v té existenční situaci, kterou jsme zde, z nedostatku jiných výrazů, nazvali "velným prostorem." Makelik jím budeme procházet lhostejně, nevědomě, zbaběle a kelik v nás zanechá pozitivního, podle toho to možná

bude u nás jednou vypadat.

Hledá-li tedy někde skutečný smysl tříleté existence Potemníka, i důvody dalšího pokračování, pak se bez uvedených úvah a problémů neobejde, protože POTEVNÍK NIČIVÝ je jednou z konkrétních podob pokusů o realizaci zde nadhozených myšlenek.

Naší snahou je i do budoucna sdělovat zážitky na cestě "volným přesterem" fermeu literatury všem, kteří o to stojí, zejména těm, kterým není lhostejný problém jejich zvláštního zapejení do mašinérie, která te s námi - a máme všechny důvody si te myslet - jak se zdá, nemyslí moc dobře.

Diskuse

DOPISOVÁ KONFRONTACE

Přinášíme úryvky z korespondence dvou přítelkyň, tak jak nám byla tato korespondence poskytnuta, přičemž se jedná o názory individualní, P.N.

se nepřiklání jednoznačně ani na jednu stranu.

P.S.

Při publikaci jsme byli požádáni o změnu jmen a některých údajů.

Milá Zdeno,

Prana 10.11.1961

Jsem moc ráda, že Ti balíček došel, nech si to, jak dlouho budeš čtít, klidně to půjčuj dál, však Ty víš komu. Tady je teď dost horká atmosféra, pořád se něco děje, bohužel nic dobrého. Našeho známého hrozně zbili, asi se jim podaří vyštvať ho na Západ. Já to teď moc nesleduju, ale lidi za mnou sami chodí a nedopřejí mi zapomenout. Tak mi odpusť tu nervozitu v minulém dopise. Jeden důvěryhodný známý mi doporučil jakéhose mocipana (jméno radši neuvedu). Prý je to spolehlivý člověk a mohl by mi pomoci ve vydání nějakých ilustrací. Nevím, jestli jsem Ti říkala, že ilustrace jsou mým velkým zájmem a že mi pár věcí vyšlo v cizině. Tak jsem tomu panu XY napsala dopis, kde jsem zhruba vylíčila svou situaci a žádala jsem ho o pomoc. Pak jsem se s ním tedy setkala. Maloval mi před očima skvělou kariéru, slávu, peníze. Mně by stačilo vydat jedinou grafiku a zdálo se mi to přehnané, naivně jsem myslela, že to dělá kvůli tomu našemu společnému známému. A tu začal XY poučovat: Co za to. Řekl: "slečno, každý dostane vše, po čem touží, tento stát a mocní v tomto světě se odměňují bohatě. Ale musíte jim sloužit. Vidím, že jste bojovná! To nejde! Musíte se poklonit bohům tohoto světa. Sloužíte těm, kdo vám nemohou nic dát. Služte raději mocným. Máte talent, nezhazujte ho ve druhé kultuře. Tam vás čeká nanejvýš vězení a třeba i něco horšího. Tady vás čeká úspěch. Věříte v Boha? Koukejte se probudit! Musíte žít na tomto světě! Deba je jiná!"

Musím se přiznat, že jsem mu neřekla vůbec nic vzletného, žádné apage!, nic, co by stálo za citování. Dlouho jsem si myslela, že si dělá legraci, a smála jsem se jako idiot. Teprve když řekl, že jistý zpěvák je svině a že zničil lidem kariéru,

že vzal s sebou na loď tisíce lidí a nedal jim existenci, došlo mi, že XY nežertuje.

XY si nechal všechny moje kresby, prý je předloží komisi, ani jsem si je nevzala zpátky. Někdy tam pro ně budu muset zase jít. Tak mě teď má v hrsti, no, za blbost se musí platit.

To jsou tedy mé zážitky od posledního dopisu, pak snad ještě to, že jsem namalovala 2 obrazy a že chodím kreslit, protože mi zase svítá jakás takás naděje, že se přeci jen dostanu do té 1. kultury a bez pomoci XY. Člověk už pomalu ani neví, co je pro něho dobré a co ne. Občas mám v hlavě guláš, to se ví. Jenom jedno je jasné, že se musíme chovat jako lidi a ne jako dobytek / pardon, krávy a volí /. Filosofie průserářů, co ? Však to znáš.

Taky musím babičce nanosit uhlí, tak se měj !

Ahoj, Hanka

N.N. 20.11.1981

Milá Hanko,

díky za dopis. Asi dostaneš tenhle dopis současně s balíčkem, který Ti posílám nazpět. Ačkoliv jsem vše nepřečetla, přesto Ti to posílám. Obávám se totiž, že zaměstnávat se takovýmito věcmi nijak nepřispěje k mému duševnímu klidu. Neříkám, že to, co tam bylo, není aktuální, ale z hlediska studujícího člověka musím mít na paměti nejprve to, abych dostudovala. Představ si, že by u mne zjistili takovéto publikace. A z Tvých dopisů vyplývá, že Tvoji přátelé, kteří se tím zaměstnávají / psáním a vydáváním a rozšiřováním / jsou pronásledováni, vyslýcháni. Považuji tohle všechno za úplně zbytečné. Za marnou revoltu proti společnosti, která se naporem několika jedinců, kteří nesouhlasí s některými jejími normami, stejně nezmění.

Proto jsem Ti to poslala zpátky. Myslela jsem si, že mi pošleš jen básně a texty písní, vůbec jsem netušila, že bys mi mohla poslat něco takového. S tím, otevřeně se Ti přiznávám, nesouhlasím. Nevím jaké to má názvy, zda je to 2. kultura, anebo jiná, ale nechci s tím mít nic společného. Možná, že si o mně myslíš, že jsem zbabělec a že se bojím, ale já na tomhle vydávání nevidím nic tak hrdinského. Kdyby alespoň měl teh časopis / Potemník - pozn. red. / nějakou hodnotu těch článků, tak snad, ale to, co tam píší ti autoři, je obraz nějakého špatného vykládání skutečnosti, a zvláště poslední články, psané zřejmě v nějakém postalkoholickém stavu / Mikrospánky - D.F. , Promenáda - V.F. /

mi připadají více než názorné. Také výběr slov prozrazuje inteligenci autora. Proto se mi to nelíbí. Radím i Tobě, aby ses do podobných časopisů neangažovala, byť jen kresbami.

Teď Ti opravdu radím a myslím to s Tebou dobře - varuj se takovýchto časopisů, a vůbec některých lidí, kteří by Tě chtěli pro tohle zneužít. V jistém smyslu souhlasím s tím, co Ti říkal pan XY - bez toho, že bys musela sloužit mocným tohoto světa. Svým nadáním a tím, že ho uplatníš, budeš sloužit hlavně sobě a umění, Tvá práce bude, jak správně říkáš, i Tvá modlitba, dáš více lidem. Forma druhá je špatná. Pan XY měl v základě pravdu a já s ním souhlasím. Nejde o to, podlézat, ale pochop, že si cestu nějak probojovat musíš. Jde jen o to, aby to bylo pokud možno cestou nejregulárnější. A víru v Boha z toho vylučovat nemusíš, naopak ji svou prací /malířskou/ - můžeš dokázat, bez okázalého vytrubování.

To je můj názor. Samozřejmě můžeš mít jiný. Ode mne to je jen dobře míněná rada. Myslím, že jednou k podobnému názoru sama dospěješ, pokud ho nemáš teď.

Už Tě tak trochu z dopisů znám a vím, že chceš být někde platná, někde užitečná, že stále hledáš a zkoumáš to, co bylo, přehodnocuješ duchovní vztahy a hledáš dál.

Příště Ti snad ještě více objasním své názory, budeš-li chtít. To, že jsem to poslala zpět, souvisí velice i s tím, že jsem studentka. A pochop, že kvůli nějakému časopisu nechci, aby mě vyhodili ze školy. O takovéto věci nechci mít žádný zájem. Svou službu Kristu si představuji jinak, ve formě práce.

Ahoj Zdena

Praha, 25.11.1981

Milá Zdeno,

dopis, který jsem dostala, by mě vůbec nepřekvapil, kdyby byl podepsán někým jiným než Tebou. Vidím, že jsem Tě dost neznala. Zdá se mi, že psala buď v silném hnutí mysli nebo pod vlivem někoho jiného. Že se mnou nesusouhlasíš, to je celkem normální. Stává se to nesusouhlasje z filosofického hlediska také pozitivní fakt. Také to, že se ti něco nelíbí /ten časopis jsem ani já sama nečetla, ale vím, že tam přispívají také lidé méně talentovaní/ je přeci normální možnost, kterou není třeba komentovat tak hysterickými stavy. Jinou otázkou ovšem je, že Tvůj přístup k celé věci má s křesťanstvím sotva co dělat, ačkoliv své křesťanství v tak

trapných souvislostech zdůrazňuješ. Zdá se, že si nadmíru ceníš své inteligence, když se cítíš oprávněna soudit inteligenci někoho jiného, a to zrovna v případě, kdy ten člověk píše třebaš neuměle, silácky a naivně, ale upřímně o svém životě, o svém zoufalství a o svém pohledu na svět. Tím myslím autory Potemníka, o jiných autorech a článcích ani nemíním diskutovat, jejich intelektuální úroveň je nepochybná. Vůbec je podivné, jak rychle se rozhoduješ po tak zběžném a povrchním seznámení se z věcí. Vidím, že je Ti cizí základní princip dialogu. Nemá smysl, abych Ti dokazovala Tvými vlastními slovy, připadá mi, že se některými formulacemi doslova shazuješ, a nechci se jimi blíž zabývat. V té věci, kterou dělám, se musí člověk rozhodnout naprosto svobodně a sám za sebe, tedy nemám právo myslet si o Tobě že jsi zbabělec. Strach není ještě zbabělost a máš na něj právo. Ale nemusíš to oblékat do pěkných slov. O Tvém postoji jsem ochotna diskutovat ve vsí vážnosti a toleranci, ani mě nenapadá nějak zlehčovat Tvé argumenty. Ale kdo Ti dal právo cítit se povolána usměrňovat mé myšlení? Povýšenost, s jakou přistupuješ k svému stanovisku, je horší než sebeodlišnější názor.

Také je zarážející, že se chováš, jako bych Tě zaskočila, ačkoliv jsi tohle všechno věděla a nevadilo Ti to, naopak jsi velice energicky usilovala dozvědět se víc. Musíš uznat, že jsem Ti své názory nevnucovala, ani jsem Tě neobtěžovala nějakou demagogií. Nemůžeš mi ani zazlívát, že jsem Ti na Tvou výslovnou a opakovanou žádost poslala ty věci.

Ty jsi studentka a chceš dostudovat. Ten argument beru/ale dříve jsi nevěděla, že jsi studentka?/ - ale uvědom si /a připust si to trochu do hloubky/ , že ne každému je dovoleno studovat a ne každý má před sebou kariéru lékaře. Ne každý má zajištěný život a duševní klid /na kterém Ti tak záleží/. Já musím být vždycky při těch, kdo jsou ve vězeních a v továrnách, kdo kopou kanály a kdo myjí okna. Je mi jedno, jestli jde o politiku nebo o něco jiného. Je mi jedno, jestli ti lidé mají IQ 90 nebo 150. A je mi dokonce jedno, jestli píšou v postalkoholickém opojení. O to nejsou méně lidmi. Jako lidé mají právo na naši lásku. A už je pozdě říkat jim něco o valtrní proměně. To se dá říkat v salóně nebo na vysoké škole, ale ne člověku v utrpení. Ono jim to není moc přesvědčivé. Když má někdo hlad, musíš mu dát chleba a ne krásná slova. Mít duševní klid je záviděníhodné, ale právě křesťanské je vzít na vědomí, že jsou mezi námi lidé, kteří mají špičku za nehty a neuhlazený slovník. Máme je snad opatřit a děkovat

Bohu, že nejsme jako oni? Varuješ mě, abych se s takovými lidmi nestýkala. - Zdeno, já Tě už nepoznávám. Pro Boha, zamysli se nad sebou! Kdo Ti tohle řekl? Mysli si třeba, že jsem blázen, že už Ti nestojím ani za řádku, ale nech si projít hlavou aspoň něco z evangalia! Copak jsi nečetla: "Cokoli jste učinili nejmenšímu z těchto mých maličkých, mně jste učinili."? Copak nechápeš, že mi nejde o politiku, ale o lidi? Četla jsi povrchně pár věcí a pohoršila ses nad jejich formou a nepochopila jsi, že se za těmi slovy skrývá bolest světa? Ty, která máš ráda Villona? Říkáš, že mám svým nadáním sloužit sobě - to snad nemyslíš vážně. Předpokládám, že Ti příště leccos dojde, také beru v úvahu, že nemáš potřebné vzdělání a rozhled, které by Tě umožnili rozumět partnerovi v dialogu. Jestliže tedy nepovažuješ náš vztah za ukončený, napiš mi něco bližšího ke svému stanovisku, ale vol opatrnější slova, aby ses tak nedeklasovala. Já se na Tebe nehněvám, doufám, že si ještě mnohé ujasníme.

Buď zdráva

Hana

Pozn. : Tyto texty jsou autentické, nejedná se, ocož by se mohli domnívat stálí čtenáři, o Šibuiči, to má místo v jiné rubrice.

Ještě k Nepříteli lidu

Samezřejmě, že zcela souhlasím s úvahou T. o filmu "Nepřítel lidu" stejně jako on vidím přínos v jeho uvedení na naše kontrolovaná plátna.

Já také zapemínala na dobu a zemi, ve které se film odehrával a chtě nechtě jsem si říkala, že je to až trapné (a snad až k smíchu?), jak je to všechno stále stejné ...a snad už by nemuselo.

Film věrně zobrazoval situaci, které jsme účastníky : určitý člověk se - na rozdíl od většiny neurčitých - svým pe- stejem dostane do situace, kdy se musí vyslovit; buď bude ve své víře neblemný a podřídí jí svůj život anebo svou ideu nebude schopen žít a tedy podřídí svůj život jiným - nechá se zlemit, pedrobí se nebo se, jak se u nás říká, přizpůsobí. V "Nepříteli lidu", v domě s vytlučеныmi okny, která se žádný sklenář ve městě neodváží zasklít, bez práce a s plačícími dětmi, se lékař rozhodne zůstat, protože v každé zemi je za co bejvat a protože on to našel tam.

A jde příkrývkami zacpat rozbitá okna.

Film končí, ale já právě teď čekám na film, v tomto okamžiku tohoto rozhodnutí, právě teď, kdy i my teď a tady jsme svědky takových filmů. Chci vidět Jak dlouho?....Jakým způsobem?..Jak?

Určitě bych nechtěla ubírat filmu na jeho vnitřních kvalitách (co do filmového ztvárnění byl konvenční, bez čehokeli nápaditého, nového), ale ukazuje nám jenom jak dojde k tomu, že člověk, do té doby celkem poklidně žijící, se stane psancem.

Ale to, co bude dál, každodenní život v izolaci, útlaku, nepochopení, nenávisti a strachu, každodenní hledání síly a odvahy k vykenávání i těch nejobyčejnějších životních nutností, výchova dětí, pokračování v práci a stále jen nepochopení, samota, nenávist....ve filmu nejsou.

JAK DLOUHO? JAKÝM ZPŮSOBEM? JAK? (PROČ??)

Právě tehle je situace, ve které se už mnoho lidí octle a bylo by jich SNAD i víc, kdyby argument, jehož používají ti kteří si sva okna před-pelstrují svíčkou a fízleváním, své děti plní prázdnetou a falší a nenávidí právě ty, kteří si tyhle otázky musí zodpovědět a odžít. (Neběť: "Neklamným znakem těch, kde odmítli být svebedni je závišt: nepřejícná žárlivost eka si nedá pokoje, dekud nepřipsala nízké pohnutky těm, kde

svou svobodu nepřijímají darem, nýbrž si ji tvoří."-Caesar)

Myslím si tedy, že aktuálnost v tom úplném slova smyslu film postrádá, i když si to jak dlouho, jakým způsobem...a jestli vůbec, musíme rozhodnout či zvolit každý sám za sebe.

A, samozřejmě, nemohu neodsoudit diváky, kteří odcházeli. A dokonce a ni ty, kteří vůbec nepřišli.

Oni to ani nemusí být lidé neochotní analyzovat svůj vztah ke společnosti (protože k ní žádný vztah nemají) ale lidé, kteří si myslí, že v životě si má člověk co nejzábavněji užít.

A ne hledat prožitky.

T.T.

P V O D N Í # t v o r ^Ba

MLADÝ TYGR

Mladý Tygr usedl na krvavý trůn. Dal si záležet na tom, aby to vypadalo co nejmajestátněji.

Ale nikdo se na něj nedíval, jak se usazoval a jak si popotahoval plášť a upravoval feusy.

Nikdo se na něj dívat nemohl, protože nikdo už nebyl.

Mladý Tygr si na svém otci, Velkém Tygrovi, šikovném vextrákevi, vyřval obsazení Světa.

Postupně obsadili celý Svět, směrem zprava doleva. Přitom vyhladili veškeré obyvatelstvo:

- úřednictvo
- naivní básničky
- schizouše s legendou
- cintající tuhýky
- logopedy
- silné reagenty
- papučnatce

a další.

(A taky úplně malé živečichy, brabence různých velikostí a Malé zelené muzíky.)

Se srstí nacucanou cizí krví a s unavenejma čelistma se rezhlíželi s pahorku, kde stál chrám jejich esebního boha Uzurpáka, kterého si uplácali z náboženského odpadu.

Svět byl živečichoprázdný a zcela jejich. (I poslední bacilevé se neochotně utopili v žhavém tetra-cyklínu, co ho Velký Tygr podleudně vyhandloval na vedeucím akvaristiky, než ho vyhladil levu tlapeu.)

Starý Tygr znaveně zívá: "Tak jsi spekejen, synu? Už nebudeš řvát?"

A chystal se do postýlky.

Mladý Tygr si pečkal, až se k němu Starý otečí zády, a se-

káčkem na drůbky mu usekl otlučený šedivý barel, co Starému sloužil v poslední době jako hlava.

Starý Tygr jenom kníkl jko křišťálový vánoční zvoneček.

Mladý Tygr se vítězně rozhlédl po Světě. Byl jeho. Vítězně zařval: "Hááááá!! Je můj!!"

Usedl na trůn.

A hned se začal příšerně nudit, což se mu záhy stalo osudným.

A.

FANTÓM MAS

Plovecí sportovec, zvaný Fantém Mas, se ráznými tempy blížil k anglickému pobřeží. Měl vynikající čas. Vypadalo to na rekord. Doprovodné ledě nechal daleko za sebou.

Poté, co se mu podařilo přeplavat Rukáv naruby (z Ancie de Franglie), kenal nyní vyhlídkevou cestu, spojenou s rekordem. Táhla se z Ameriky k bílým útesům deverským, které mu nyní kynuly na pozdrav ahoj. F. Mas, nejlepší plevák světa, si opět upevňuje svůj titul.

A přibližoval se ke břehu.

I když by te za nic nepřiznal, ani svojí mamince, byl už poněkud unaven. Těšil se, až spočine pevnou nehou na břehu. Přesněji řečeno, když nespočine, tak te bude utopený průšvih a rekord in memoriam s nejbližším přílivem.

(Ne, že by se přecenil, ale měl te přesně vypočítané, ten enumerák !) Vypadalo te, že te stačí.

Jenže nepočítal, enumerák, se začátkem letní turistické sezóny. Břehy byly neproniknutelně obsypány výskajícími letními hosty. Všechna místa ve vedě, kdese stouple, byla obsazena.

Plevák zesinal, ale nevzdal se.

Slušně požádal nejbližší mu přítomné, jestli by byli tak laskaví a pustili ho ke břehu.

"Nikeli, zsinalý nuzáku, máme zde předplacený plac," pravili ti nelidó.

Pepresil je, z posledních sil vypouštěje bublínky, jestli by si u nich nemohl alespoň na dluh odpočineut, než poplave zase zpátky de Ameriky (nic jiného mu totiž nezbyvale).

Ale nikde ho nevyslyšel nebo neslyšel, neboť děti úděsně vrískaly. Tak se utopil onen vynikající sportovec Fantém Mas, aniž dokončil svůj nadživotní rekord.

Na pustý břeh ho vyvrhl večerní příliv.

Turisti, co se ráno vyrojili z děr a penzióů, ho rychle zase hodili de moře, ale dál od břehu, aby měli klidnou dovolenou.

Jenže on se jim s úperností sobě vlastní pořád vracel, a oni ho tam zase házeli, a tak tomu bylo po celeu letní sezónu.

Teprve na podzim, když břeh totálně zpustl, mohla přistát Mistrova deprovedná led, která už delší dobu kroužila kolem.

A tak se velkému sportovci konečně dostalo pohřbu ve vlnách moře, jeho milevaného živlu.

MODREJ DEN

Tak tohle je můj modrej den
S příchutí bílých sedmikrásek
Tak tohle je můj bílej den
S příchutí malých sedmikrásek
Má malá uslzená zem
S hejnem mých věčných lásek

Tak tohle je můj přítel Ben
Ten co si sednul ke klavíru
Tamhle to je můj přítel Ben
Vzali mu u krejčího špatně míru
můj Ben co spolu světem jdem
ma místo támhle u klavíru

A tohle je má černá kočka
černá jak klavír černá jako légr
má Luisa má malá černá kočka
jak svetr černá černá jako negr
má občas vyčítavá smutná očka
můj chundelatej něžnej aigr

A tohle je má velká postel
tu znáte taky jste tu usínali
A tohle je má stará postel
Však víte všichni jste ji znali
Všichni kde spíte u nebeských světel
Všichni kde na trávě jste spali

Tehleto je má zlatá trubka
Zlatá jak úhoř jako máma česká
Tehleto je má smutná trubka
Smutná jak úhoř jako země česká
Zkroucená zlatá smutná trubka
Co na ní treubím chórus dneska

Že tohle je můj modrej den
modrej jak chrpa jako len
má stará velká láska

text K.
hudba D.K.

JATEČNÍ KAMION

Když jsem nezrozenému teleti napravedl hlavu do správné polohy
a pak jej za nožky vytáhl na tento svět, chtěl jsem

Utíkám k městu jak voda z hor, jak jateční kamién
Už tři dni prší bez přestání
a plodova voda, rezvodněná bystrina, jateční kamién
Až pod jatkami řeka jako by stála
jak prázdný jateční kamién

Už tři dni prší bez přestání
a v přírodě z betonu a ocele, tam dole
pod jatkami řeka byla krvavější
jako po masové bitce kde nebylo vítěze, jen poražení
býci a krávy
Ale to je všední život, jako každý den, když se lidé ptají:
"Nemáte telecí?"

Přátelé, stelil jsem kravu a jedině na Zemi, nikde jinde nebyly
prokázány žádné formy života
ani smrt jako v rezvodněné bystrině
jako dopoledne na hřbitově
A řezník se pousmál: "Ale jen po půl kilu."

Smrt je povinná, jak voda je potřebná k životu. Pokud člověk
nejatkuje člověka.

F.H.

Reprezentanti

Probudil jsem se a potkal jsem pana Barnabáše. Pan Barnabáš se zřejmě v této chvíli probudil také a spatřil mne. Musel jsem na něj učinit mocný dojem, neboť se zarazil a pretáhl obličej. Zcela jistě se teď pokoušel vybavit si tváře svých včerejších spolustolevníků, ale protože se nějak nemonl upamátovat ani na jedinou, vyjel na mě pro jistotu pan Barnabáš zhurta :

"Hergot, chlape, že vyjste ten, co zamě měl včera U duba platit a neplatil, ačkoliv jste mi dlužnej padesát káčees. Jste to vy, já vás dobře poznal, hombre !"

O jistém dluhu se vskutku dale mluvit, ale protože by nyní bylo hříchem nevyužít určité topornosti Barnabášova myšlení, odvětil jsem :

"To se šeredně mýlíte, pane Barnabáši, já vás znám teprv od včerejška a vy mě taky od včerejška. Já se jmenuji Kryšpín Sylvín, bytem v Praze - Karlíně, taktéž jako vy, jenže jsme to zjistili až včera večer a to nikoli v Praze ale v Rakovníku, odkud jsme se z nejasného důvodu ve dvě v noci vydali až sem, na tuto bohem zapomenutou autobusovou zastavku kdesi uprostřed hlubokého křivoklátského pralesa, nu a zde, spíce i bdíce, obcnázíme tento nevelký přístřešek z vlnitého plechu, abychom bídne nezamrzli a nezapadli sněhem bez naděje na pohřbení, alebrž dočkali se autobusu, který jede ve čtyři dvacet, tedy za jednu hodinu, šestnáct minut."

"Jenom aby," zamručel usmířen pan Barnabáš a taktak zachytil pana Kyžbucha, který náhle ustal v krouživém pohybu a počal se nebezpečně naklanět kupředu.

"Děkuju, děkuju," řekl vzbuzený pan Kyžbzch, vysmrkal se, protřel si oči a zhlubeka si leknuk z placaté láhve, kterou měl zavěšenou na koženém řemínku na krku a nabídl ji dál.

Lahav našla útočište u pana lesního Bruncvíka, pijícího často, důkladně a jaksi zadumčivě. Dá se říci, že pan Bruncvík vypadal, jako by mu pití působilo krajní utrpení, které však snášel neobyčejně srdnatě. Je sice pravda, že u lidí, kteří toho moc nenamluví, se těžko pozna zadumčivost od ezrality ale pan Bruncvík byl nepechybně strízlivý. Měl v očích něco, co nás znervózňovalo a byli jsme si jisti, že by svým pohledem mohl tahat jezevce z děr až pod flintu, i když na druhé straně byl ten pohled tak mírumilovný,

že zvířata v paně Brunčvíkové revíru byla patrně nejbezpečnější v těsné blízkosti pana Brunčvíka samotného.

"Hola, co kdybychom přestali s tou oblbavačkou tady a šli kus dál a až nás dojede, jak si ho stopnem a bude to," navrhl náhle student - reformátor. Měl na sobě jen zeleou kazajku a pod ní středně tenký svetr, takže zima mu musela být z nás šesti největší, ale přesto nechal jako ostatní kolem dokola plechové přístřešky, ale jen tak si vytrvale vydupal do sněhu jakýsi divoký rytmus. Co se toho rtmu týče, vůbec se mi nelíbil, ale jisté je, že student - reformátor na rezdíl od nás při tomto pohybu nikdy neusnul a nepřepadal tedy dopředu či dozadu, naopak čas od času povzbuzoval usínající herdu do zad k životodárnému sportu.

"Já se vedsud nehnu. Mně se tady líbí, poněvadž se mi právě přestala tečit hlava!" oznámil nám s přiblblým úsměvem pan Barnabáš, neboť po jisté době putování kolem zastávky nabyl dojmu - šlo vlastně o dojem víceméně kolektivní - že stačí pousmání či nepatrný pohyb svalů ve tváři a člověk v tu ranu na místě vrhne.

Neboť pocit paně Barnabášův mimo jiné sdílel i samozvaný vůdce naší výpravy, ing. Hůla, konečné stanovisko našeho pohyblivého kolegia vyznělo ke studentovu návrhu zamítavě. Netoužili jsme po změně, neboť změna byla v tomto případě spojena s pohybem přímočarým, zatímco my jsme až dosud náruživě pěstovali pohyb otáčivý. Pokud šlo ome, myslal jsem si, že by nám mala procházka mrazivým prosincovým vzduchem jediné prospěla, ale protože jsem tu ze včerejška nebyl dlužen jen panu Barnabášovi, řekl jsem si, že upoutávat na sebe pozornost je nemoudré, zvláště když to není nezbytné.

Pan Barnabáš, jehož student provokoval už od včerejška podobnými revolučními návrhy, jako byl tento, náhle podezíravě vybafl :

"Poslechni, študente, čeho ty seš vlastně študent? Mně se zdá, že bys nejradši do všeho jen kecal a ponoukal usedlý občany k všelijakejm pochybnejm dobrodružstvím!"

"Vyrůsta ze mě akademický malíř, pane Barnabáši, co byste tomu řek'?" odvětil student - reformátor významě a jaksi tajuplně.

"Pch, nejlepší obraz, co znám, je Hospodská rvačka od Lády. A od tý doby stojej všechny obrazy za pendrek," vložil svůj znalecký posudek do rozheveru pan Kyžbuch a upil z láhve. Podivným řízením osudu pak se láhev opět dostala k panu Brunčvíkovi, ten se také zhluboka napil a vyprázdněnou ji vrátil panu Kyžbucheovi,

který, nic zlého netuše, si placatíci opět pověsil na krk.

Ale nám ostatním, pokud jsme zrovna v chůzi nespali, bylo tak těžko z toho, že došel rum na páně Kyžbuchově masitém krku, že se nám najednou zdálo, jako by zesílil mráz, až z toho stromy kolem ztenčily své kmeny, poněvadž strom se nemůže choulit do vlastních rukou jako člověk. Byli jsme náhle tak samotníci, až se nám nad námi chtělo v té samotě plakat, že už nemáme na světě nikoho, a tím jsme mysleli, že už nemáme rum. Ale na druhé straně jsme viděli, jak na nás pamatovala naše matička civilizace a na vlastní naklady vybudovala až k nám a kvůli nám asfaltovou vozovku, která vedla zrovna sem, k té naší boudičce, a dál do Prahy, kam jsme měli všichni namířeno. A tak, a taky proto, že nikdo z nás nechtěl zmrznout dříve, než bude Silvestra, jsme se namísto rumem nechali zahřívát vidinou autobusu, který se nám před očima měnil podle stupně nároků každého z nás buď v postel, nebo v praskající krb anebo prostě v další flašku rumu. Tomu autobusu jsme nyní přisuzovali kouzelné schopnosti, věřili jsme, že nás vyvede ze sněhu a ledu a doveze každého rovnou do jeho postele.

Ta vidina nás spojovala, stmelovala, ačkoliv ještě včera večer jsme se vůbec neznali, i když jsme seděli ve stejné rakovnické hospodě, kam nás přišel stmelit pan Braun, kterému tu ale všichni říkali Pišišvor, a kterého už předtím vyhodili z jiné hospody, kde ten den od rána slavil své šedesátiny a protože nás bylo šest, tak pan Braun slíbil, že každému zaplatí deset piv, aby to prý bylo symbolické, když má takový velký den, jenže po pěti pivech se odešel pan Braun vyčůrat a více se už nevrátil, ale my jsme to nijak nepostřehli, až při placení, a pak jsme po městě hledali pana Pišišvera, k té jeho přezdívce jsme nahlas přidávali mnoho jiných přezdívek, a když nás pak několik lidí z oken rezzlobeně ujistilo, že jsou dvě v noci, poděkovali jsme jim a poněvadž na náměstí, odkud jezdily po čtvrté hodině autobusy, bylo stejně zima jako kdekoliv jinde, dostal inženýr Hůla ten kouzelný nápad, že půjdeme na nejbližší zastávku za městem, zahřejeme se, zazpíváme a ještě zmírníme sumu z hostince tím, že každý ušetříme kolem osmdesáti haléřů.

To se nám zdálo geniální. Jenže to byla ještě placatá láhev na krku pana Kyžbucha plná.

Nezoufali jsmi si však, člověk a zvláště pak opilec, se obyčejně dívá nepříznivému osudu hrdinně do tváře, horší bylo, že včerejší i dnešní pivo nás teď znovu začalo důrazně outít na moč, a tak jsme co chvíli ustávali v pohybu, obraceli se celkem k lesu a vyčůravali do sněhu ornamenty, jejichž linie připomí-

naly hořící doutnákové šňůry, neboť se z nich také tak pěkně kouřilo.

Jenže ani tohle povyražení zřejmě neuspokojovalo pana inženýra Hůlu, kterému se zakrátko potom, co vykonal malou potřebu, zachtělo ještě po vykonání potřeby velké. To již bylo horší, neboť mráz štípal pěkně do nosu, takže pan inženýr nevěděl, jak to značit, aby co nejdříve učinil zadost svému přání a přitom poskytl mrazu k jeho laškování co nejmenší plochu svého vystudovaného těla. Pravděpodobně byl však brzy osvícen nějakým chytráckým nápadem, neboť se vyřítit k boudě, kde měl aktovku, vytáhl z ní - vsadili bychom se v té chvíli, že ani nevěděl, co to bylo za noviny - a svižně vyběhl směrem k lesu. Zadumaně mlčící a diskrétní les byl však oddělen od silnice kyprými závějemi a tak když ing. Hůla po několika trhavých skocích zapadl až po pás, hodil zřejmě etiketu zcela za hlavu a usedl do vzniklého důlku. Když se pak vydrápal nahoru a hrabáním uvedl závěj do původního stavu, svěřil se nám, jaký měl strach, aby ve svém úkrytu nepřimrzl.

Během jeho nepřítomnosti zjistil konečně i pan Kyžbuch, jenž opět nahnul láhev k ústům, že rum mu do nich neteče ne snad proto, že by mrazem a strachem změnil v láhvi skupenství, ale prostě proto, že tam už žádný není. To zjistiv, propadl pan Kyžbuch zoufalství. V jeho očích se prázdná láhev stala nyní něčím mrtvolně chladným, tížící a nepotřebnou věcí, zatímco před posledním zásahem pana Brunavíka byla živým, nezištně pomáhajícím přítelem. Nikdo už nestačil říci panu Kyžbuchovi, že ta láhev přece za nic nemůže, a pan Kyžbuch jediným pohybem přetrhl řemínek, jímž byl dosud k láhvi připevněn a mohutným rozmachem mrští nevinnou lahvi kamsi do závěje, aby ji pohřbil za to, že byla vyčerpateľná. Jenže tím, že zabil svou družku, zranil pan Kyžbuch i sám sebe.

"Lidičky, vždyť já přece nemůžu takhle pořád chodit do kolečka," zanařikal náhle, pak se roztrásl chladem a jako sulcovitá hromada neštěstí usedl na lavičku, co byla v té budce, odhodlán zcela jistě zmrznout a dokázat tak své opovržení světu, v němž je nutno neustále kolem čehosi kroužit, aby si člověk zachoval vlastní existenci. Jak tam tak seděl, pomalu mrznoucí, sřikal se toho osudového pojetí světa, kde je člověku přisouzeno potácet se tak dlouho na jednom tisíckrát vyšlapaném místě, dokud nepřijede autobus, aby si ho odvezl na další staci, kde se ten chudák bude znovu tak potácet, a tomu chtěl pan Kyžbuch učinit

definitivní konec a umřít, aby bylo konečně něco jen z jeho vlastní vůle.

Pohlédli jsme na sebe, na pana Kyžbucha a znovu na sebe, a rozhodli jsme se, že našeho druha umřít nenecháme. Ale sotva se pan inženýr Hůla, po svém návratu opět činerodý až rozverný, odklonil ze své trasy, aby herdou do zad aktivně napojil trucu-jícího vraha láhve do našeho dokolečkatého života, vyskočil pan Kyžbuch náhle sám od sebe, jako by ho ta budka vyplivla, vy-třeštil oči a tím si zajistil objevitelskou slávu, neboť TO uvi-děl jako první.

Nad špičkami stromů na druhé straně silnice vyrostlo z noci stříbrné, trochu namodralé světlo, bylo velké, kulaté a sedělo na jednom místě.

Pan Kyžbuch nebyl klidás a proto zřval.

Všichni jsme teď civěli na ten flák světla a vyjeveně jsme mlčeli.

"Hvězda betlémská," vydechl pak konečně pan Barnabáš.

"Na tu je trochu brzo, milý pane," poznamenal s převahou absolventa ČVUT ing. Hůla.

"Martani," řekl jsem já.

"No, Martani zrovna ne, ale mimozemské bytosti určitě," uvedl věc opět na správnou míru pan inženýr.

"Třese se to," řekl student - reformátor.

"Netřese se to," pravil tentýž po chvíli a my jsme si všimli, že se to třese jen průzračný a mrazivý vzduch a my sami jsme se navíc trásli tím průzračným a mrazivým vzduchem. To světlo bylo doopravdy úplně klidné vůči hvězdám kolem a už tím se nám smá-lo, tím dokazovalo, že to není obyčejné letadlo nebo světlice. Bylo odněkud z jiného světa ale smálose nám úplně stejně, jako se směje sluníčko, co ho malují děti. Dívalo se na nás jako na žádoucí pozemský vzorek, nutilo nás, abychom se my dívli na ně, svítilo nám do duše jako lampa u výalechu.

"Jame nyní reprezentanty naší planety, jsme vyvolenými mezi lidmi," hodil náhle inženýr Hůla frázi do placu.

Nikdo mu na to nic neřekl, přemýšleli jsme otom světle, kte-ré nám teď úplně vymazalo naši minulost, chtěli jsme vědět, jak vypadají ti, co jsou uvnitř a ptali jsme se sami sebe, zda jsme kompetentní se s nimi setkat a všichni jsme si odpověděli, že jo a každý z nás byl Kolumbus.

A do toho řekl pan Kyžbuch: "Br. Fujtajzil!" a nás bylo jasné, proč to řekl, protože jsme všichni měli ten nepřijímací pocit,

že jsme hodnoceni, že to světlo visí na obloze jenom kvůli nám a jinak už asi pro nikoho na Zemi neexistuje, a my jsme se tímhle zážitkem vydělili proti své vůli z masy ostatních lidí, kteří nevidí nic, a právě tohle nutilo člověka, aby se otrásl a řekl: Br. Fajtajxl!

Já sám jsem měl nejdřív vztek, tomu světlu přece nic nebylo do toho, jak já žiju, že se vyhýbám práci a nechávám za sebe platit a jestli jsem příživník nebo ne. Jenže pak už jsem si málem začal říkat, jak jsem špatný a zavrženíhodný, ale na štěstí právě než jsem nad sebou úplně zlomil hůl - mohlo to být tak po dvaceti minutách - začalo to světlo pomalu oranžovět, pak se v té oranžové objevila jakoby fialová zrnka a chuchvalce se rozplizávaly v oranži a bylo jisté, že za chvíli bude to světlo stejně tmavomodré, jako celá ta noc kolem, že to světlo už vůbec nebude světlo, to jenom pro nás tam něco zůstane a náš význam bude v tom, že my jediní budeme vědět, že na jednom místě v modročerné noci je černomodré světlo, co nás všechny tak buzerovalo ale co už naštěstí nesvítí.

Pak to světlo doopravdy zmizelo a na místě, kde už jsme si na něj skoro zvykli, se náhle odnikud vyvalil šedivý dým, který se pomalu rozplýval a mizel, leptán nezadržitelně diktátorskou modročernou barvou. A inženýr Hůla se vzpamatoval a začal pateticky:

"Pánové, je nabíledni, že toto...(chvíli hledal slovo, jímž by nahradil nevhodně znějící "zjevení", leč nenalezl)...že to, co jsme zde před chvílí viděli, námi všemi otrásl. Ukázalo nám to zároveň naši civilizační nevyzrálou. Zažili jsme pocity pokusného objektu, bezmocného vůči rukám laborantů. Nebyli jsme, pánové, svědky ani účastníky nějaké události, nýbrž jejími oběťmi. Každý z nás se nyní může zeptat sám sebe, zdali tváří v tvář vesmíru obstál..."

Chtěl si patrně ještě pěkně od plic zafrázovat, ale byl přerušen studentem - reformátorem:

"Ale já si, pane inženýre, nemyslím, že bychom byli tak snadno rozebratelní. Já sám jsem kupříkladu jednocelé odpoledne maloval hromadu hnoje, hbych zjistil, že ten hnůj je nutno nejprve rozebrat na kousíčky. Pochopení tajemství jeho barevného odstínu se vymykalo mému komplexnímu pohledu. A to byl hnůj. Natož pak my! Nepodceňujme se, pánové! Měli jsme tisíce let času na to, abychom zlišáčetli. Vymykáme se analýze svenů, poněvadž jsme citoví i rozumoví. Leč ani to zřejmě nezabraní

našim kosmickým přátelům, abyse nás nepokusili podmanit. Je to povznášející, pánové. Budeme všichni znásilněni. Dobyvačná ruka vesmírné moci právě hmatla pod kalhotky naší planety. No není to bžunda, pánové?" zaskřehotal nakonec a škytnul.

Inženýr Hůla pochopil, že v náhle alkoholicky zblbnuvším studentovi nemá rovnocenného konkurenta a rozhlaholil se:

"Pánové, určité místo v lidském životě si žádá zcela určité chování, orientaci, čin. Nemyslím si, že bychom byli špatnými reprezentanty. Je však možné, že jsme je zmátli naší vlastní anatomii, že podle jejich optických zkušeností máme být na úrovni nálevníků a my (což mělo znamenat především ing. Hůla osobně) jsme přece inteligentní a kulturní lidé."

"Ó, my blahoslavení, házející do jednoho pytle lásku se žurnalistikou!" ozval se student, aby dokázal, že není ještě zcela konverzačně mrtev.

ing. Hůla jej nevzal na vědomí a pokračoval:

"Jak říkám, možná nás podceňují..."

"Anebo naopak, anatomicky jsme jim třeba podobní a rozumem jsme doopravdy u nálevníků. Jenže to oni netuší. Pro řeku je město jen tam, kde jsou nábřeží. Naše tělesná schránka vypadá, jako by skrývala inteligenci, vidíte, pane inženýre, a zatím skrývá..."

"...ale my jim dokážeme, co jsme zač," hřímal inženýr, pro kterého student už zcela přestal existovat. "Jste přece lidé. Ukážeme jim, jak jsme lidští! A když oni do nás kamenem..."

"...tak vy do nich od řečnického pultu, že, pane inženýre?" zachechtal se divoce student.

"Myslím, že je dobře, že byla k tomuto účelu vybrána skupinka prostých lidí (jak procítěně to řekl pan inženýr). Jsme průměrným, náhodným vzorkem. Je to, jako kdyby se ti vesmířané pídili po našem výtvarném umění a narazili zrovna na tu vaši Hospodskou rvačku, pane Kyžbuch!"

"Ale copak nebyl Lada náš velkej malíř?" ozval se dotčeně oslovený. A pan inženýr Hůla by byl panu Kyžbuchovi určitě vysvětlil, že Lada sice byl náš velký malíř, ale že na meziplanetární výstavě obrazů by se určitě právě Hospodská rvačka nevyjímalá nejvhodněji, jenže naštěstí právě ve chvíli, kdy se chystal otevřít ústa, ozvalo se za satáčkou škytavé hrčení a objevila se světla autobusu, který vozil postel, krb i ruce a

pan inženýr ponechal otázku intergalaktického uplatnění malíře Lady prozatím nezodpovězenou.

Řidič byl asi pořádně překvapený, když na opuštěné zastávce v zasněženém lese našel šest rozzářených pánů, kteří doprovázeli příjezd autobusu pozdravnými výkřiky a jucháním.

"Dobrýtro, spasiteli!" zahalekal nyní už opět bodrý ing. Hůla a narvalse jako první do dvířek, za ním pan Kyžbuch, student - reformátor, já a pan Barnabáš a všichni jsme párkrát zády přetřeli opěradlo sedadla, abychom vykřesali trochu tepla. Vlastně ne všichni. Náhle nám došlo, že chybí pan Bruncvík a tak jsme se zase prodírali ven a tam, dokolečka dokola šlapal pan lesní Bruncvík a díval se na nás smutně a nechápavě. Usoudili jsme, že panu Bruncvíkovi přeskočilo tím otáčivým pohybem a dobrácky tlustý pan Kyžbuch vyběhl, chytil pana Bruncvíka za rameno a řekl:

"Pojďte, pane Bruncvík, jedeme domů, postel, teplo, rum, nasedněte nebo vám ujedem!"

Ale pan Bruncvík se na něj vyčítavě ohlédl a pak řekl jemu i nám všem, co jsme se shromáždili u dvířek autobusu:

"Nezlobte se, pánové, ale já vodsud nemůžu, já chodil celý život po lesích, ve dne v noci s otevřenejma očima, ale něco takovýho jsem jakživ neviděl. A tak mi připadá, že by byl hřích odjet a nepočkat, jestli se to ještě neobjeví. Když kažký místo v životě chce nějaký čin, jak říkal tady pan inženýr, tak to bych si musel do smrti vyčítat, kdybych teď jel s váma pryč. Třeba se to ještě vrátí a já tomu zamávám, i kdyby to mělo bejt to poslední, co v životě udělám, protože by to asi bylo to jediný, ehm, důležitý."

A jak už nám před chvílí začalo být v autobuse tepleji, tak po páně Bruncvíkových slovech nás znovu zamrazilo, až jsme se rozklepali a mimovolně jsme si začali rameny nadzdvihávat límce. A ing. Hůla rázně křikl na pana Kyžbucha:

"Tak teda pojďte, pane Kyžbuch a vy, pane Bruncvík, neblbněte a pojďte taky, bůhvíco to bylo."

Ale pan Bruncvík mírně a odmítavě zavrtěl hlavou a usmál se na nás, a my jsme si při tom uvědomili, že je bezvousý, sčkoliv je lesák, a řekl jen: "Tak teda veselý vánoce, pánové!"

A my řekli: "Vám taky, pane Bruncvík, vám taky." ale řekli jsme to nějak zaraženě a vůbec jsme se necítili jako Hůla a Kyžbuch.

Student - reformátor se zničehonic cynicky zachechtal a inženýr Hůla dal znamení řidiči, že má jet a řidič nastartoval, rozjeli jsme se a mávali jsme panu Bruncvíkovi, ale on nám nevával a vůbec nebyl zasmašilý ale vypadal, jako by se na něco těšil a podupával nohama a potom autobus zahnul, pan Bruncvík nadobro zmizel a my jsme v zájmu udržení získaného tepla raději přestali myslet na pana Bruncvíka i nakřehký, skrz naskrz pro-mrzlý les s velikánským stříbrným světlem.

v.

Tribuna šibučí

Zkoumání časoprostoru

Formy pohybu v časoprostoru:

řízení (řítíme se časoprostorem)

skok (zvuk: HCP !)

chůze časoprostorem

plynutí (pomocí plynu tekutého nebo plynného)

let ("jak ten časoprostor letí!")

Průzkum časoprostoru:

pasivní - sedíme na cifernících

aktivní - průzkum šmejděním
slíděním

Možnosti dobytí časoprostoru:

útokem (boj o místo na slunci, zápas s časem, závod o vteřiny)

špionáží a lepkavou politikou

přemlouváním

klackem nebo lasovým paprskometem

prsko-metem

Prostředky pohybu časoprostorem:

fofrovací stroj času

raketa na fotony

anamaxon

dobré slovo

ohn

plazivou plazmu

parní pohon

perpetum perplex mobile

talíř UFOUŠ

kosmická loď (křižník, dopravní, vyhlídkový parník, člun, ponorka)

kosmická lodička (kajak, veslice, necky)

největší nebezpečí, které nám hrozí:

sklouznutí do časoprostoru

Otázky k přijímacímu řízení na adepturu sci-fi věd University města Alnavillu :

- 1) Jaký je rozdíl mezi robotem a člověkem ze železa?
- 2) Jmenujte alespoň pět současných tichologů.
- 3) Myslíte si, že jste Bůh?
- 4) Co je úkolem kybernetického rozvědčíka v úpadkovém románu první poloviny 80. let století nafoukaného atomáctví?
- 5) Zaujměte stanovisko k výroku "Sci-fi neexistuje"!
- 6) Jste si jist(-a),(-o), že vaše oči jsou uloženy symetricky na povrchu vaší šišky?
- 7) Narýsujte bermudský trojúhelník ABC s vrcholem ve vrcholu slunečního stínu. Vzniklým obrazcem veďte libovolný počet energetických jablečných kroužalek. Do 30 vteřin pak musíte v pravém dolním sloupci přečíst jméno čestného profesora naší fakulty (Frankie Frankensteina).
- 8) Jaká je vaše nejranější vzpomínka na budoucnost?
- 9) Osvětlete stručně tyto pojmy:
 - a) živá a mrtvá voda
 - b) Freudův šutr mudrců
 - c) červotoč vesmíru
 - d) Nessie-Asimov-Yetiho teorie nakřáplého vejcomozku
 - e) Šimákův psí reflex
- 10) Jste ochoten(-tna),(-tno) v případě kladného vyřízení vaší žádosti odpracovat měsíc individ. času v Hlídce časoprostoru v rámci letní aktivity?
- 11) Kdo při včerejších testech odcizil docentu Hauserovi experimentální boschoměr, ať ho vrátí do kabinetu č.7 -slib nečekané odměny.

RECENZE

POHLED DO NAŠÍ TMY

"Já nejsem obětí naší historie. Svůj úděl jsem si zvolil sám. A nepodléhám mu, já ho tvořím."

Vpravdě výborným počinem ODEONU bylo vydání románu jihoafrického autora A. P. Brinka "POHLED DO TMY".

Byl u nás vydán hlavně proto, aby ukázal rasistickou politiku apartheidu. Kromě tohoto poslání, které bych nedhtěla nijak ironizovat, je dílo Andrého Philippa Brinka úchvatným příběhem člověka, který dá svému životu smysl a naplní ho činem, aby právě proto život ztratil.

Josef Malan, barevný herec, čeká v cele na trest za vraždu své bílé milenky. Vybavujesi svůj život i život svých předků, znovu prožívá mnohé okamžiky a dobírá se pravd, které byly pro jeho život určující.

Ze studenta divadelní školy v Kapském městě a Londýně, a později významného herce Královské Shakespearovské divadelní společnosti se stává člověk, který se chce a musí vyjadřovat k bezpráví páchaném bílými na barevných. Nehledě na slávu a zajištěnou budoucnost vrací se domů, do JAR, aby se tam snažil uskutečňovat, co se stalo jeho nejnítěnější potřebou. A protože jeho jedinou profesí bylo divadlo, stalo se právě ono prostředkem jeho vyjadřování.

Vytváří skupinu herců, díky bývalému přátelství z dětství najde i mecenáše (bílého ředitele jedné z největších jihoafrických společností) a s jejich pomocí realizuje hry své i klasické jež maximálně aktualizuje. Přicházejí první těžkosti. Hry způsobují rozruch. Lidé v hledišti bouří. Policie začíná svou útočnou mašinerii, která je společná všem policejním státům. (Divadelní sály, které si skupina pronajme, jsou náhle obsazeny, vozidlo, které si koupí, aby mohli jezdit na štace po celé re-

publice, je každodenně několikrát technicky kontrolované, mnozí se udání a shledávání sálů nedostatečně protipožárně vybavených...) Představení jsou denně znemožněna nebo alespoň přerušena kontrolou policie.

Přítel mecenáš zastavuje subvenci (ačkoliv Malanovi soukromě vyjadřuje sympatie) protože si nemůže dovolit jít proti obecnému přesvědčení. Lidé jsou unaveni. Skupina se rozpadá právě v okamžiku, kdy se má uskutečnit premiéra nové hry, kterou policie znemožní tím, že drží všechny u výslechu tak dlouho, až je dávno po plánovaném představení.

Malan zofale shání nové herce. Sežene několik lidí, zběžně zkouší a znovu jede na štace. Šňuru tentokrát provázejí každodenní nehody - poruchy na autě, přítomnost policie v místě, kde se představení mělo nahodně konat, udání, že vezou marihuanu (a opravdu se najde)....

Vyjde najevo, že jeden z nejnadšenějších herců je "jejich".

I tato skupina se rozpadne a není naděje na vytvoření nové. Malan je vyčerpan a nemá ani finanční prostředky.

Dochází i k neshodě mezi jeho nejbližším přítelem hercem, který říká, že divadlo v téhle situaci nemá žádný smysl, že to není způsob, jak proto něčemu hojovat, jak něco změnit; i když diváci v hledišti sebevíc bouří, jsou domů a žijí jako předtím.

Chce na Josefovi, aby s ním šel aktivně bojovat do podzemí.

("Mnozí vidí jediné východisko v násilí. Tito bojovníci jsou někdy snad i nepostradatelní. Ale musí tu být i jiní, kteří ozřejmí význam násilí, má-li už k němu dojít. Aby se nedělo slepě, aby lidi docela jasně věděli, proč k němu dochází, a zůstali čistí. A to je má práce, tohle mohu dělat já, snad je to dokonce to jediné, co dělat umím: udržovat lidi vědoucí.

Co by bylo bez toho? Celé lidské dějiny by se proměnily v jeden jediný proud slepé nesmyslné zvěle.") říká Josef, ačkoliv se obává, že nebude schopen vytvořit novou skupinu a hrát.

Jeho únavu a obavy ještě zvětšuje láska k bílé dívce. Angličanka Jessika, která v putování po Africe hledá víru sama v sebe, je jeho jedinou oporou a posilou. Ale ani ona nemá sílu snášet dál to neustálé napětí, tajné schůzky v noci, skrývání strach. Tehdy mu přítel nabízí možnost odjet do Anglie. Shakespearevská společnost nezapoměla na jeho velké úspěchy a smlouvu by obnovila.

("Mohl bych teď odjet za hranice s Jessikou, hrát tam a být spokojený. A zvolna se utápět v divadle, které mě odloučí od života, jako bych žil ve skleníku. A bude mě pronásledovat vědomí, že jsem utekl, že jsem byl zbabělec, který dal přednost pohodlnému životu se ženou. A během let budu víc a víc otrávený vlastním jedem a budu se utápět v kwelové muzice a tančit dnavýma nohama a snovat fantastické revoluční plány. A začnu ohlastat a den ze dne bude pro mě obtížnější čelit nadcházejícímu novému dni. Ale na druhé straně, jestli zůstanu, promarním příležitost. Zvolím vědomě a s otevřenýma očima slepou uličku.")

Josef Malan zůstává. V té době musí opustit vlast jediný přítel jeho i Jessiky, jediný člověk, který jim dával laskavé pochopení. Je to poslední věc, která jim vezme naději. Rozhodnou se, že společně spáchají sebevraždu.

Jessika umírá, ale Josef se v poslední chvíli rozhodne dovést svou cestu do konce, dožít, protože by to byla prohra, jinak by se vzdal. Šam se policii přihlásí.

Ve vazbě je mučen, protože za jeho vztahem hledají ne lásku, ale tajnou organizaci. Ani při krutém týrání z něho nedostanou víc, než pravdu. Posléze je souzen pro vraždu. Je mu přidělen obhájce ex officio, který v případě vidí možnost prosadit se. Snaží se Malanovi pomoci, ale ten jeho pomoc odmítá. Ví, že bude odsouzen k smrti. Ví to a právě jeho mlčení je tou nejstrašnější obžalobou.

("Nejde přece o to, aby člověk byl šťastný. Štěstí je funkce slepoty. A přece hledím do téže tmy, kterou vidí slepí, a nalézám v ní smysl a krásu. Noc je velká spasitelka. Ne, nejde o štěstí. Přeji se jen, abych zůstal otevřený dokořán a vědomý si až do konce toho, co se děje, nic nezapíral, nic nevyklučoval.")

Opět jsem chtě nechtě zapomínala na zemi, ve které se příběh odehrával. Jihoafrický problém je poněkud konkrétnější (nebo jednodušší), ale obecně jde o totéž: o právo člověka na život podle své svobodné volby a lidskou důstojnost. My jsme na tom hůř o bohatou kulturní tradici a historický odkaz, který by neměl naši současnost předznamenávat. U nás by podobná divadelní skupina ani nevznikla a pokud ano, nedostala by se dál než k předváděčce. Tak fakt, že autor není sice v JAR publikován, ale již 20 let je pro

fosorem na kapské universitě je nám, Čechoslovákům, poněkud nepředstavitelný.

Pohled do naší tmy zdá se být mnohem temnější. A beznadějnější.

"Co potřebujeme je milost. A té nemá nikdo z nás nikdy dostatek. Nesměšovat nikdy obranný odpor s nenávistí. Mít v sobě lásku, která by náš odpor učinila smysluplným."

T.T.

Preklady

Jurij Nagibin, v Československu dost hejně popularizovaný autor, napsal do únorového čísla časopisu "Nevyj mir" pozoruhednou povídku "Trpělivost". Pozoruhednou především pro

otevřenost a hloubku, s jakou demaskuje marasmus, zaviněný společenskými deformacemi a vlastní zbabělostí - a jak říkají Rusevé "tupik" - v jakém se ocitla sovětská vědecká inteligence (a nejen ona).

Naše ukázka ukazuje zábavy sovětské "zlaté mládeže", jejíž arogance, lhostejnost a omezenost je přímým dědictvím poměrů, jaké jim připravili jejich rodiče (J.N. "tihle mladí lidé se zbavují nepotřebných myšlenek jako pes, který se otrépe, když vyleze z vedry".)

. . .

Synáček Pavlík se v pití moc nevyznal. V chlapeckém slangu mládeže se to vyjadřuje asi takhle : "nasává fest, ale chlastačku nesnese." Pavel si byl vědem své ponížující slabosti, ale pokaždé znovu si myslal, že to bude v pořádku. Když seděl v ledním baru, zdálo se mu, že tentokrát bude všechno o.k. Pro jistotu se rozhodl nemíchat značky a držet se něčeho slabšího.

Dívka, které dělal v baru společnost, vypadala perfektně. Neměl tedy důvod se ožrat, aby se mu nějaká primitivní a ambiciózní kadeřnice proměnila v Pallas Athénu.

Nehledě na veškerou zkušenost, nedařilo se Pavlu Skvercevi zařadit si svou společnici do některé z obvyklých škatulek. Pomyšlel si, jestli taky necestuje s rodiči, nějaká studentka, rozmaslená děcke, které dosáhle, stejně jako on se sestrou, úplně samostatně v jednání. Ona však nevzbuzovala dojem, že by cestovala jen kvůli zabítí času nezávaznou zábavou a povyrazení ve společnosti známých lidí. Pavel si postupně uvědomoval, že jeho partnerka bude o něco starší, než si původně myslel. Vlivem alkoholu, který se mu šířil z cigaret jako by spadla rouška z jejího obličej, objevil se v ní vlna rezasmáté krásy. Rysy v obličejí se jí ztenčily, ztvrdly. "Co je vlastně zač ?" Dozavadní neuspěch se mu zvedl z nuly, že bude třeba z "Intarista". Trpělivost, která byla v ní, byla

de popelníků, pro slovo neměla nikdy daleko. Vzrušoval ho brechu chraplavý, jako by vrčivý hlas, kterým lehce a vtipně měla jeho výpady. Líbil se mu její pomalý, z hloubi vycházející smích a ze všeho nejvíce se mu líbilo, jak samozřejmě s ním do jeho kajuty, když muzikanti začali zhasínat, aby urychlili od bankovek od rozparádných tanečníků.

V kajutě se Pavlík okamžitě složil. Pozvaná si pečovala klidně a srdečně. Pedala mu sklenku s vedou, pedopřela mu hlavu a druhou ruku položila na jeho čelo, pak mu otřela obličej mokrým ručníkem; skrátka vypadala to tak, že jí vzniklá situace neuvedla do úzkosti. Ne vyčítala, ale přece jen si zaryla :

"Ty seš ale !...a držel ses jako frajer."

Styděl se až k pláči, bylo mu trapně až se nenáviděl, ale přece se pekusil o výmluvu.

"V životě se mi to nestalo. Můžu si dávat, kelik chci. Teď mám z rybiček, co byly k obědu. Pamatuješ te svinstvo ?" Hlas mu vypevňoval službu.

"Přestaň se vykrucevat, rybičky byly v pořádku... ne dobrá, říkal jsi mě k sobě, jak vidím, jako pečovatelku, vidíš ?"

"Nespěchej, máme před sebou celou noc. Zůstaneš u mě."

"Te určitě. Abych tu usnula. Neblázni, nebe..."

"Nebe co ?" přerušil ji rezzlobeně, protože v tu chvíli peče o to, s kým má tu čest.

"Nebe zaplať za ušpiněný šaty."

"Debrá, destaneš pětku na čistírnu, ukaž, co s nima máš."

"Držgrešle, ušklíbla se, "koukej smrkáči vybalit půl kile nebo tě fetřík s maminkou ani nesložej' dehremady, až ti budou chtít vypravit funus."

Pavel byl sečtělý mladý muž, hned si vzpoměl na jisté salinogorevské motivy a hromádku kestiček, kterou tam nadělali z mladého úrdiny románu. A tebe se Pavlík opravdu nechtěl dečkat. "Ne co se má dělat, ale bude te dráždivá vzpomínka, kluci budou čumět, až bude vykládat, jaký te bylo s takevou... ale teď je potřeba obstat' se ctí."

"Debrá," řekl uvážlivě. "Takev' ženský mám rád. Prachy nejsou všechno. Ale nejdřív předved' prácičku. Já přece taky nejsem žádný prestáček."

V jejích chladných očích se objevilo cosi jako náznak uznání.

....

Sestřičce Táně se vedle ještě hůř. Věděla o milestném románu, který přežila matka před svatbou. Ten člověk potom padl ve válce. V paměti si zafixovala matčina slova: "Vyseký, epálený, medroeký." Zbytek dotvořila fantazie a film. A tak se z matčiny dvacetileté lásky stal postarší, romantický hrdina, mlčenlivý a záhadný, jenž má svou esudevou roli napsánu na čele. "Musel te být nádherný párek," bylo výsledkem jejich představ.

V baru se objevil muž téhož typu. Vyseký, epálený, medroeký, tvrdá a semknutá ústa. Přistoupil k Táně, se zřejmým úsilím rozevřel své semknuté suché rty a pozval ji na tanec. V té chvíli byl parket prázdný, což vyvolávalo v Táně určitou nejistotu, ale nakonec svolila. A on tančil jako Fred Astair, jehož je často vidět v televizi v ukázkách ze starých amerických filmů. Síla, která z něj vycházela, si ji podmaňovala. Táňa, která nebyla ani zdaleka málemluvnou putičkou, mu byla vděčná za mlčení, protože se bála, že by se při konverzaci znemežnila.

Byl dokonale každý pohybem, pohledy, které vysílal i tím, jak kouřil a jak ji držel při tanci, jak mlčel. Nebylo třeba žádných slov, aby se ocitl u ní v kajutě. Potom, jako vždy, se Táně zachtěle skončit všechno na půli cesty, řekněme trochu později, než na půli cesty. Jiní se v takové situaci ještě nějaký čas snažili, aby se pak smířili s neúspěchem, ne tak však její dnešní přítel. Přerušil naráz mlčení a bylo zle.

"Dest randy," řekl Fred Astair. "Takový triky na mě nezkoušej. Nachlastala ses, nažrala a teď abych táhnul?!"

Bylo to tak nečekané, tak nepodobné jeho desavadnímu chování, všemu, co Táňa dosud zažila a slyšela vyprávět, že zůstala jako ochrnutá.

"Co si přejete," zeptala se hlasem, který se netřásl strachem, ale prozrazoval šek, který utrpěla z jeho slov.

"Chci náhradu výdajů," odpověděl a bez dlouhého rozmyšlení ji udeřil do tváře.

Políček ani tak nebolel, jako urážel. Polykajíc slzy, otevřela kabelku odkud vylevila značkanou čtyřrublevku.

"To je všechno?" zeptal se hrozivě.

Rychle přikývla. Na to jí vytrhl kabelku, vylevil s ní brež s kamínkem a přetrženým řetízkiem, kterou uležil do kapsy. Kabelku odhodil na kajutní stůlek, zahrozil Táně pěstí a v klidu odešel z kajuty.

Ve své kajutě se svlékl, osprchoval a s mokkými vlasy, opálený a svalnatý ulehl v plavkách a nátělníku na lehátku. Zanedlouho se do kajuty vrátila jeho spolupracovnice.

"Pohoda?" optal se.

"Normálka, a co ty?"

"Byla to petvera - smrkáč a bez prachů. Vzal jsem jí tohle. Má to nějakou cenu? Víš, že se v cetkách nevyznám."

"Jsi pašák, kamínek bude pravej."

Kajuta se ponořila do tmy, jen do okna padalo matné světlo řídneucí noci.

preložil T.

.

Ruský originál : Novyj mir číslo 2/82 , Jurij Nagibin "Törpenie"
Moskva 1982

NEBÍT SE LÉI !

Dříve jsme se nesměli ozvat ani šeptem. Teď vydáváme a čtáme Samizdat, a když se sejdeme v kuřárnách výzkumných ústavů, jeden druhému si z duše postěžujeme: "Co se jen ONI nadělají hloupstí, kam nás to jen vedou! Chvástají se zbytečnými lety do vesmíru, zatímco doma je chudoba a bída; podporují nezákonné vlády ve vzdálených zemích, podněcují občanské války; vypěstovali si nepředloženě (a na náš účet) Mac Ce-tunga, teď NÁS proti němu poněkud a my volky nevolky budeme muset jít; odsuzují, koho se jim zachce, zdravé zavírají mezi choromyslné - to všechno ONI, a MY jsme proti tomu bezmocní."

Už v tom vězíme až po krk, už nás všechny zachvátila duchovní zkáza, fyzický zmar vzplane co nevidět a sežehne naše děti - a my se stále jen ustrašeně usmíváme a koktavě drmolíme:

"Jak tomu můžeme zabránit? Takovou moc nemáme!"

Tak beznadějně jsme už klesli, že za každodenní skývu chleba se vzdáváme všech zásad, své duše, všech snah svých předků, všech příležitostí pro své děti - jen abychom si neochrozili svou vratkou existenci. Nezůstala nám ani pevnost, ani hrdost, ani plamen v srdci. My se nebojíme atomové smrti, nebojíme se ani třetí světové války (třeba se před ní nějak schováme), my se jen bojíme projevu občanské statečnosti! Jen se neodtrhnout od stáda, neudělat krok sarostatně, abychom se náhle neoctli bez bílé vaky, bez plynových karek, bez povolení pobytu v Moskvě.

Co do nás na politickém školení vtlokali, to se v nás ujalo, abychom si žili celý život dobře a pohodlně: PROSTŘEDÍ, sociální podmínky, z nichž se nikde nedostane, bytí určuje vědomí. Zač tedy můžeme? Za nic!

A přesto za to můžeme, zavšechno! My si ale sami sobě lžeme, abychom se uchlácholili. Nikoliv ONI jsou vším vinní, nýbrž my, jen a jen MY!

Knozí namítanou: "Ale vždyť opravdu nic nevymyslíme! Zavřeli nám ústa, neposlouchají nás, neptají se nás. Jak je donutit, aby nás poslechli?"

Přesvědčit je - to je nemožné.

Přirozené by bylo uspořádat nové volby, ale ty v naší zemi nebývají.

Na Západě znají lidé stávky, protestní demonstrace, my ale jsme příliš bojácni, my máme strach, my máme strach, my máme strach.

a vyjít do ulic?

Všechny ostatní cesty, vyzkoušené v poslední době v trpké ruské historii, byly osudné - a tím spíše nejsou pro nás, těch opravdu ná- není zapotřebí! Teď, kdy všechny sekyry dosáhly svého, kdy vše, co bylo zaseto, vzešlo, vidíme, jak zbloudili, jak se zrylili ve svém přílišném sebevědomí ti mladí, kteří terorem, krvavým povstáním a občanskou válkou chtěli vytvořit spravedlivou a šťastnou zem. Ne, děkujeme pěkně, vy osvicenci! Teď už víme, že ohavné metody plodí ohavné výsledky. Naše ruce musí zůstat čisté!

Což se tedy kruh uzavřel? Není skutečně východiska? Nezbývá nám než nečinně čekat, až se najednou něco **SAMO** stane?

Cno se to ale nás nikdy **SAMO** nepustí, jestliže to budeme všichni každodenně uznávat, oslavovat a upevňovat a jestliže se neodpoutáme alespoň od jeho nejcitlivějšího místa.

Od **LŽI**.

Když násilí vnika do pokojného lidského života, jeho tvář zaří sebevědomím, na své vlajce má vepsáno a vykřikuje: "Já jsem násilí! Rozejděte se, ustupte, nebo vás rozdrtím!" Avšak násilí rychle stárne, za pár let již není tak sebejisté, a aby se udrželo a zachovalo adání moci, zvolí si nezbytně za spojence lež. Neboť: násilí se ničím jiným nezaštítí než lží a lež se může udržet jen násilím. Násilí nechrožuje každý den každého z nás svým těžkým spárem; žádá od nás jen, abychom byli poslušní lži a denně se lhaní účastnili: v tom se projevuje veškerá oddanost.

A zde leží, námi přenlížený, nejprostší a nejdostupnější klíč k našemu osvobození: **OSOBNÍ NEÚČAST PŘI LHANÍ!** Třebaže lež vše pohltí, třebaže lež vším vládne, v tom nejmenším se však postavme na odpor: **ať si vládne, ale NE S MOU POMOCÍ!**

A zde je východisko ze zdánlivě uzavřeného kruhu naší nemo- houcnosti! To nejsnadnější pro nás a nejzhorbnější pro lež. Neboť když se lidé od lži odvrátí, přestane prostě existovat. Podobně jako nákaza může existovat pouze s lidmi.

Nedozrali jsme k tomu, abychom vyšli na náměstí a veřejně hlásali pravdu, abychom nahlas vyslovili, co si myslíme; je to sice hrozné, ale vyzývat k něčemu takovému nemá smysl. Odmítej- me však alespoň říkat to, co si nemyslíme!

To je také cesta naše, nejlehčí a nejschůdnější při naší vro- zené zbabělosti, daleko lehčí - je to hrozné to otevřeně říci - než občanská neposlušnost po vzoru Gándhího.

Naše cesta jest : V NIČEM NEPODPOROVAT VĚDOMĚ LEŽ ! Uvědomit si, kde je hranice lži (každému se zatím ještě jeví jinde), a od této sněživé hranice ustoupit! Neslepovat odumřelé kůstky a šupinky Ideologie, nesešívát její shnilé hadry - a budeme překvapeni, jak rychle a bezmocně lež mizí a jak to, co má být nahé, se také jko nahé světu ukáže.

A tak přes všechnu naši nesmělost nechť si každý vybere, zda zůstane vědomě sluhou lži (pochopitelně nikoliv z lásky k ní, ale proto, že chce uživit rodinu a vychovat děti - v duchu lži!), nebo zda přišel čas, aby se stal čestným člověkem, hodným úcty jak svých dětí tak i svých současníků. Od toho dne pak napříště

- nenapíše, nepodepíše, nevytiskne za žádných podmínek jedinou větu, která podle jeho mínění zkresluje pravdu,

- nevysloví takovou větu ani v soukromé rozmluvě ani na veřejnosti, ani o své vůli ani na cizí popud, ani jako agitátor, učitel, vychovatel, ani v divadelní úloze,

- jako malíř, sochař, fotograf, hudebník či technik nezobrazí, nedoprovodí ani nevyšle do éteru jedinou lživou myšlenku, jedinou překroucenou pravdu, kterou jko takovou rozpozná,

- nebude nikdy ani ústně ani písemně citovat "představitel", aby se zalíbil, aby se pojistil nebo aby jeho práce měla úspěch, jestliže s citovanou myšlenkou plně nesouhlasí nebo jestliže ona myšlenka s jeho prací přímo nesouvisí,

- nedá se přinutit, aby šel na manifestaci nebo shromáždění, je-li to proti jeho přání a vůli. Nevezme do ruky a neponese transparent či heslo, s nímž plně nesouhlasí,

- nezvedne ruku, aby hlasoval pro návrh, s nímž se upřímně nezotožní, nebude volit ani veřejně ani tajně osobu, kterou pokládá za pochybnou nebo nehodnou důvěry,

- nedá se zahrnat na schůzi, na níž lze očekávat vynucené a zkreslené projednávání otázky,

- opustí okamžitě zasedání, schůzi přednášku, divadelní či filmové představení, jakmile uslyší od řečníka lež, ideologický nesmysl nebo nestoudnou propagandu,

- nepředplatí si ani nekoupí takové noviny nebo časopis, které přinášejí zkreslené informace a zamlčují podstatná fakta...

Nevyjmenovali jsme pochopitelně všechny možné a nutné způsoby, jak se lži vyhnout, Kdo se ale začne očišťovat, ten svým očištěným zrakem snadno uvidí i jiné příležitosti.

Ano, zprvu to nedopadne vždy dobře. Leckdo přijde dočasně o práci. Mladí, kteří chtějí žít podle pravdy, si tím velice zkomplikují vstup do života: i školy jsou plné lží a je třeba vybírat. Kdo však chce být čestný, ten si nemůže nechat zdní vrátka otevřená: dokonce ani v nejbezpečnějších technických vědách nesmí nikde z nás nikdy pomenout ani jeden z vyjmenovaných způsobů, z nichž každý znamená rozhodný krok - buď na stranu pravdy nebo na stranu lži, na stranu duchovní nezávislosti nebo duchovního nevolnictví. A k tomu se nedostává odvahy dokonce ani na záchranu vlastní duše, ten nechť si nezakládá na svých pokrokových názorech, nechť se nevychloubá, že je akademik či národní umělec, zasloužilý funkcionář či generál, ale nechť si řekne: jsem dobytek a zbabělec za kus žvance a trochu tepla.

Dokonce ani tato cesta, „nejmírnější ze všech cest odporu, nebude pro nás třasořítka lehká. Přesto však je lehčí než sebeupálení nebo hladovka, plamen nesežehne tvé tělo, oči neprasknou žarem, a černý chléb s čistou vodou se pro tvou rodinu vždy najde.

Což nám jeden vsutku veliký evropský národ, námi zrazený a oklamáný národ československý, neukázal, že i proti tankům se může postavit nechráněná hrud, bije-li v ní důstojné srdce?

Že to bude nesnadná cesta? Ano, přesto však nejsnadnější ze všech možných. Bude to volba nesnadná pro tělo, ale jediná možná pro duši. Bude to nesnadná cesta, a přesto jsou už u nás lidé, dokonce desítky lidí, kteří po léta dodržují všechny body a žijí podle pravdy.

Nejde tedy o to jako první vykročit touto cestou, ale - PŘIJÍT SE ! Tím lehčí a kratší bude nám všem připadat, čím svornění a semknutěji se po ní vydáme! Budou-li nás tisíce, nic s námi nepořídí. Budou-li nás desetitisíce, pak naši zem nepoznáme!

Jestliže se budeme bát, pak si nsmíme naříkat, že nam někdo nedovoluje volně dýchat - pak jsme si tím sami vinni! Přihrbíme-li se ještě více a budeme dále čekat, pak naši přátelé biologové přispějí k tomu, jak číst naše myšlenky a ovlivňovat naše geny. Jestliže se i potom budeme bát, pak jsme beznadějně ztraceni a zaslужujeme si tohoto Puškinova opovržení:

Nač je stádům darů svobody?

.....
Jejich dědictvím z rodu na rod
je jen jařmo a bič.